

Kontni okvir i kontni plan

Kontni okvir predstavlja listu sistematski sređenih svih računa ili konta koji se mogu otvoriti u knjigovodstvu preduzeća. Kontni okvir je jedno od sredstva kojima se obezbeđuje jednoobraznost knjigovodstva na određenoj teritoriji i/ili kod odgovarajućih privrednih subjekta.

Značaj kontnog okvira ogleda se u određivanju:

sadržine i strukture knjigovodstva,

odnosa finansijskog i analitičkog knjigovodstva,

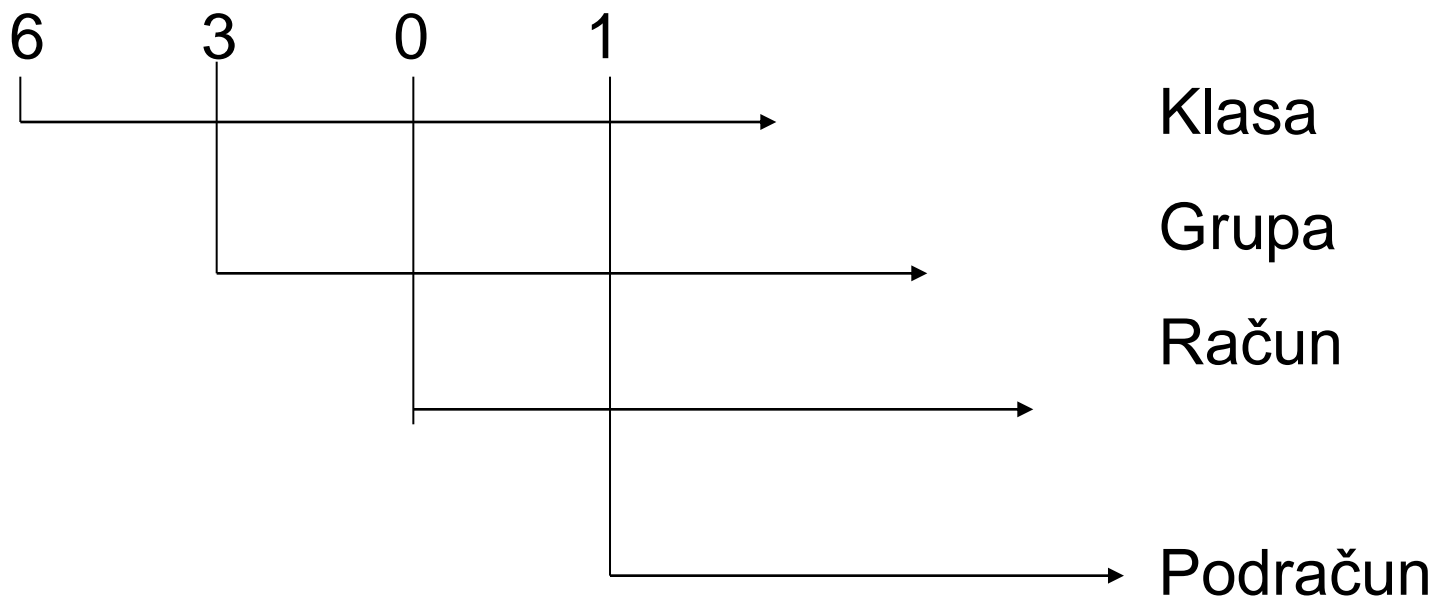
metode periodiziranja rezultata,

kontiranja,

mogućnosti zadovoljenja poslovnih zahteva na nivou preduzeća itd

Kontni okvir i kontni plan

- Zakonom je propisan
- Dekadni princip rasčlanjivanja
- Za numerisanje koriste se arapski brojevi

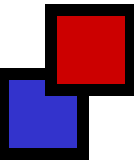
Kontni okvir i kontni plan

- kontni plan je lista sistematski sređenih računa ili konta koji su stvarno otvoreni u knjigovodstvu preduzeća.
- Pri izradi kontnog plana preduzeće mora poštovati sledeća pravila:
 - 1. ne sme da menja nazive ni numeričke oznake računa iz kontnog okvira,
 - 2. ne sme da izmišlja nove klase, grupe računa i račune osim u klasi koja je predviđena za pogonsko knjigovodstvo.

Zvanični kontni okvir

- Bilansni princip
- Dekadni sistem

■ Označavanje arapskim brojevima

Zvanični kontni okvir

KLASA 0: Neplaćeni upisani kapital i stalna imovina

Računi: Neplaćeni upisani kapital;
Nematerijalna ulaganja;
Nekretnine i postrojenja;
Oprema;
Biološka sredstva;
Dugoročni finansijski plasmani;
Patenti, licence, koncesije;
Avansi za nematerijalna ulaganja;

KLASA 1: Zalihe

Računi: materijal;
Alati i inventar;
Nedovršena proizvodnja;
Gotovi proizvodi;
Roba;
Nekretnine za prodaju datih avansa;

KLASA 2: Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina

Računi: Kupci;
Potraživanja za kamatu;
Potraživanja od radnika;
Kratkoročni depoziti;
Čekovi, menice;
Akreditivi;
Otkupljene sopstvene akcije;
Blagajna;
Tekući račun;
Aktivna vremenska razgraničenja;
Gubitak iznad visine kapitala;
PDV u primljenim fakturama;

Računi aktive

Zvanični kontni okvir

KLASA 3: *Kapital*

- Računi : Akcijski kapital;
- Državni kapital;
- Društveni kapital;
- Zadružni kapital;
- Ravalorizacione rezerve;
- Neraspoređeni dobitak;
- Gubitak;

KLASA 4: *Dugoročna rezervisanja i obaveze*

- Računi : Krediti;
- Primljeni avansi;
- Dobavljači;
- Obaveze za zarade radnika;
- Obaveze za kamate;
- Obaveze za poreze i doprinose;
- Pasivna vremenska razgraničenja;
- Obaveze po čekovima i menicama;
- Obaveze za PDV;

Računi pasive

Zvanični kontni okvir

KLASA 5: *Rashodi*

- Računi : Nabavna vrednost prodane robe;
- Troškovi materijala;
- Troškovi amortizacije;
- Rashodi kamata;
- Negativne kursne razlike;
- Gubitak od prodaje materijala i osnovnih sredstva;
- Manjak na materijalu i osnovnim sredstvima;
- Troškovi zakupnine;
- Troškovi održavanja;
- Troškovi reklame i propagande;
- Rashodi na osnovu obezvređenja imovine;
- Troškovi platnog prometa;
- Troškovi transporta usluga;

KLASA 6: *Prihodi*

- Računi : Prihodi od prodaje gotovih proizvoda, robe i usluga;
- Prihodi od subvencija i dotacija;
- Prihodi od zakupnina;
- Prihodi od kamate;
- Pozitivne kursne razlike;
- Dobici od prodaje osnovnih sredstava i materijala;
- Viškovi osnovnih sredstava i materijala;

KLASA 7: *Otvaranje i zaključak stanja i uspeha*

KLASA 8: *Vanbilasna evidencija*

KLASA 9: *Obračun troškova i učinka*

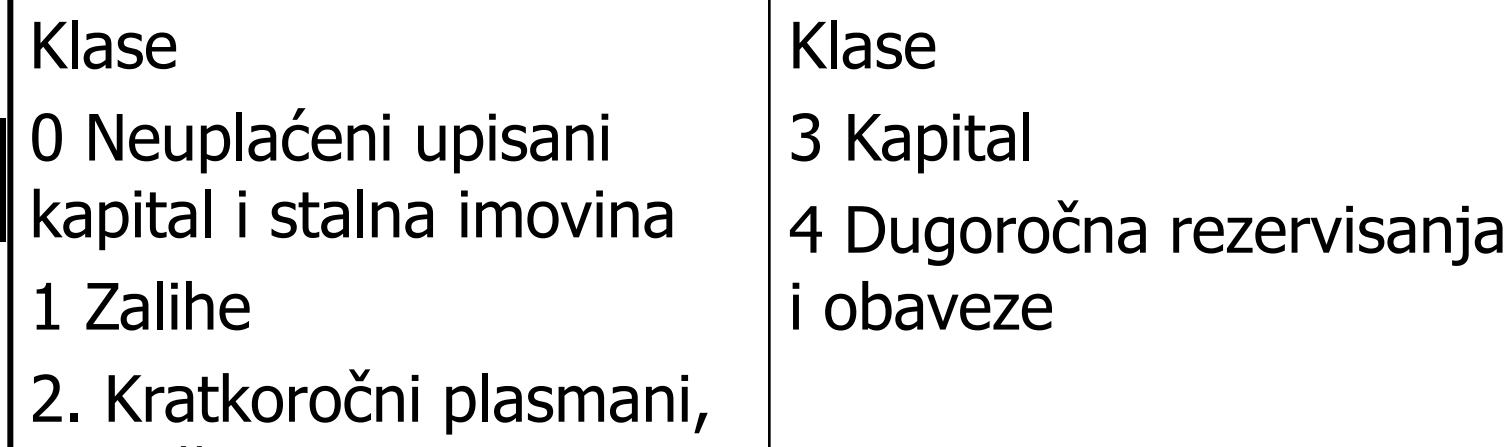
■ Klasa 0 – 8 jedan entitet FINANSIJSKO RAČUNOVODASTVO.

■ Klasa 9 drugi entitet POGONSKO RAČUNOVODSTVO.

Bilans stanja

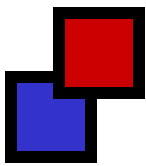
Aktiva	Pasiva
<p>Klase</p> <p>0 Neuplaćeni upisani kapital i stalna imovina</p> <p>1 Zalihe</p> <p>2. Kratkoročni plasmani, potraživanja, gotovina</p>	<p>Klase</p> <p>3 Kapital</p> <p>4 Dugoročna rezervisanja i obaveze</p>

Bilans uspeha

Rashodi	Prihodi
Klasa 5 Rashodi	Klasa 6 Prihodi

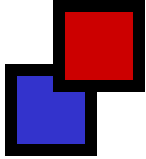
Kako izvršiti knjiženje?

- Koji račun je u pitanju?
- Kojoj grupi računa pripada (da bi se primenilo odgovarajuće pravilo za knjiženje)?
- Da li je na računu došlo do povećanja ili smanjenja stanja?

VRSTE RAČUNA

Najčešće se govori o sledećim vrstama računa:

- računi stanja i uspeha
 - sintetički, analitički i analitičko-sintetički računi
 - potpuni, nepotpuni i korektivni računi
 - bilansni i izabilansni (vanbilansni) računi
 - stvarni i simbolički računi.
-

RAČUNI STANJA

U račune stanja spadaju aktivni, pasivni i aktivno-pasivni računi

Aktivni računi pokazuju stanje i kretanje sredstava preduzeća.

Imaju aktivni karakter salda (Ulaz > Izlaza) izuzetak je kad je jednak nuli

Saldo za izravnjanje se knjiži uvek na desnoj strani

U ove račune spadaju:

Računi osnovnih sredstava (klasa 0)

Računi obrtnih sredstava (klasa 1,2)

Aktivni račun

Početno stanje

+ Svako povećanje

- Svako smanjenje

RAČUNI STANJA

Pasivni računi pokazuju stanje i kretanje izvora sredstava preduzeća.

Imaju pasivni karakter salda izuzetak je kad je saldo jednak nuli tj. kada se izvori gase.

Saldo za izravnanje se knjiži uvek na levoj strani strani

U ove račune spadaju:

Kapital (klasa 3)

Dugoročna rezevisanja i obaveze (klasa 4)

Pasivni račun

-Svako smanjenje

Početo stanje

+ Svako povećanje

RAČUN Uspeha

U račune uspeha spadaju:

Računi rashoda

Računi prihoda

Ovi računi nemaju početno stanje, jer se na kraju poslovne godine gase. Zato i ne ulaze u bilans stanja

Kod računa rashoda sva knjiženja se vrše na levoj strani

Račun rashoda

Nastanak rashoda

Kod računa prihoda sva knjiženja se vrše na desnoj strani

Račun prihoda

Nastanak prihoda

Sintetički analitički i sintetičko analitički računi

Sintetički su zbirni računi, a analitički su delovi sintetičkih računa

KLASA 1: Zalihe

(klasa)

10 – zalihe materijala (grupa)

11 – nedovršena proizvodnja

12 – gotovi proizvodi

101 – materijal (sintetički račun)

102 – rezervni delovi

103 – alat i inventar

1010 – sirovine i osnovni materijal (analitički račun)

1011 – pomoćni materijal

10100 – tkanina A (subanalitički račun)

10101 – tkanina B

Pored analitičkog i sintetičkog postoje takvi računi koji su istovremeno analitički računi određenih sintetičkih računa, i sintetički u odnosu na neke druge račune.

~~Bilansni i izbilnasni račun~~

Prema kriterijumu da li računi ulaze u bilans ili se svrstavaju iza bilansa razlikujemo:

- ✓ **Bilansne račune** (na kojima se evidentiraju sredstva preduzeća i njegovi izvori);
- ✓ **Izbilansne račune** (na kojima se evidentiraju sredstva drugih preduzeća data u vidu garancije ili na čuvanje i kao takva nemaju neposredni uticaj na veličinu sredstava, izvore sredstava preduzeća koje sastavlja bilans.

Stvarni i simbolički računi

- **Stvarni računi** su oni računi koje se konstantno vode kroz poslovne knjige, a simbolički su oni koje se stvarno ne vode kroz poslovne knjige i do iznosa na tim računima se može doći npr: zbrajanjem njihovih iznosa. Tako se npr: zbrajanjem iznosa na računima materijala, nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda može doći do stanja na simboličkim računu robnih obrtnih sredstava.
- **Simbolički računi** imaju veliki značaj za razna analitička ispitivanja poslovanja preduzeća jer se svođenjem stvarnih računa u razne varijante omogućuje sagledavanje poslovanja preduzeća sa različitih aspekata.

Potpuni, nepotpuni i korektivni računi

Potpuni računi svojim saldom pokazuju pravo stanje sredstava i njihovih izvora. To su računi Blagajne, Tekući račun, Materijal (ako se zalihe vode po nabavnoj ceni), Gotovi proizvodi (ako se zalihe vode po stvarnoj ceni), Potraživanja od kupaca.

Nepotpuni računi svojim saldom ne pokazuju pravo stanje već je potrebno izvršiti korekciju za iznos salda odgovarajućeg korektivnog računa (sabiranjem ili oduzimanjem salda korektivnog računa). U ove račune spadaju najčešće računi Osnovnih sredstava (ukoliko se otpis vrši indirektnim putem), Materijala (ukoliko se materijal vodi po planskoj ceni), Gotovih proizvoda (ukoliko se zalihe vode po planskoj ceni)

Potpuni, nepotpuni i korektivni računi

Pri likom sastavljanja bilansa stanja korigovanje salda nepotpunih računa se vrši dodavanjem ili oduzimanjem salda odgovarajućeg korektivnog računa.

Način korekcije:

1. Iznos salda nepotpunog i korektivnog računa se upisuje u predkolonu bilansa stanja
2. (a) Ukoliko korektivni račun ima aktivni karakter salda (ukoliko je aktivan račun) onda se njegov iznos dodaje na saldo nepotpunog računa
2. (b) Ukoliko korektivni račun ima pasivni karakter salda (ukoliko je pasivan račun) onda se njegov iznos oduzima od salda nepotpunog računa
3. Korigovani iznos se na kraju unosi u glavnu kolonu bilansa stanja.

Neki najčešći primeri nepotpunih i korektivnih računa

Građevinski objekti

Ispravka vrednosti građevinskih objekata (pasivan karakter salda, oduzima se od salda računa građevinski objekti)

Oprema

Ispravka vrednosti opreme (pasivan karakter salda, oduzima se od salda računa opreme)

Zalihe materijala (kada se vodi po planskoj ceni)

Odstupanje od planske cene materijala-pozitivno (pasivan karakter salda, oduzima se od salda računa zalihe materijala)

Zalihe materijala (kada se materijal vodi po planskoj ceni)

Odstupanje od planske cene materijala – negativno (aktivan karakter salda, sabira se sa saldonom računa zalihe materijala)

Stanje sredstava i izvora sredstava preduzeća "X" na početku poslovne 2014. godine je sledeće

Gradjevinski objekti	1.000.000 rsd
Oprema	600.000 rsd
Zalihe materijala	300.000 rsd
Tekući račun	400.000 rsd
Blagajna	50.000 rsd
Dobavljači	100.000 rsd
Potraživanja od kupaca	150.000 rsd
Isp. vred. građ. objekta	200.000 rsd
Nedovršena proizvodnja	250.000 rsd
Ispravka vrednosti opreme	100.000 rsd
Dugoročni krediti	400.000 rsd
Kratkoročni krediti	200.000 rsd
Akcijski kapital	1.830.000 rsd

Odstupanje od planske cene materijala – negativno 80.000 rsd

Sastaviti početni bilans stanja preduzeća X koristeći metodu rastuće likvidnosti i opadajuće dospelosti.

Bilans stanja preduzeća "X" na dan 01.01. 2011.

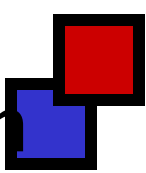
r.b.	Naziv računa	Predkolumna	Gl. kolona	r.b.	Naziv računa	Gl. kolona
1.	Grad. objekti	1.000.000		1.	Akcijski kapital	1.830.000
2.	Isp. vr. građ.obj.	-200.000	800.000	2.	Dugoročni krediti	400.000
3.	Oprema	600.000		3.	Kratkoročni krediti	200.000
4.	Isp. Vr. Opreme	-100.000	500.000			
5.	Zalihe materijala	300.000		4.	Dobavljači	100.000
6.	Odst. od planske cene materijala	+80.000	380.000			
7.	Nedovršena proizvodnja		250.000			
8.	Potraživanja od kupaca		150.000			
9.	Tekući račun		400.000			
10.	Blagajna		50.000			
			2.530.000			2.530.000

Poslovne knjige

- Dnevnik
 - Glavna knjiga (sintetička evidencija)
 - Analitička evidencija (knjiga blagajne, knjiga osnovnih sredstava i druge knjige koje su potrebne radi obezbeđivanja odgovarajućih podataka).
-

Dnevnik predstavlja hronološku evidenciju poslovnih promena u preduzeću

Predstavlja osnovu za knjiženje u glavnoj knjizi

Ima kontrolnu funkciju

Primeri:

0) Stanje na pojedinim računima našeg preduzeća je sledeće:

Tekući račun 500.000, Dobavljači 600.000

1) Isplaćena je obaveza prema dobavljaču u iznosu od 100.000 rsd.
po fakturi 52.

red br.	Opis	Iznos	
		Duguje	Potražuje
L.	Dobavljači Tekući račun Po fakturi 52	100.000	100.000

Tekući račun

0) 500.000

1) 100.000

Dobavljač

1) 100.000

0) 600.000

Dnevnik

red .br.	Opis	Iznos	
		Duguje	Potražuje
0)	Grad. Objekti	1.000.000	
	Oprema	600.000	
	Zalihe materijala	300.000	
	Odstupanje od planske cene materijala	250.000	
	Nedovršena proizvodnja	80.000	
	Potraživanja od kupaca	150.000	
	Tekući račun	400.000	
	Blagajna	50.000	
	Ispr. vr. građ. obj		200.000
	Ispr. Vr. Opreme		100.000
	Račun otvaranja gl. knj		2.530.000
	Za otvaranje računa aktive		

Dnevnik

red. .br.	Opis	Iznos	
		Duguje	Potražuje
0a)	Račun otvaranja glavne knjige	2.530.000	
	Akcijski kapital		1.830.000
	Dugoročni krediti		400.000
	Kratkoročni krediti		200.000
	Dobavljači		100.000
	Za otvaranje računa pasive		